

Česko se propadlo potřetí v řadě. Může za to i blbá nálada

[Hospodářské noviny](#) | 31.5.2012

Autor: [Marek Hudema](#) | Téma: Ostatní

Fokus

Horší než Kazaši Česká republika se ve světovém žebříčku konkurenceschopnosti propadla o tři příčky na třiatřicáté místo

Schopnost České republiky využívat její ekonomické a lidské zdroje pro hospodářský růst a zlepšování života obyvatel upadá. Podle dnes zveřejněných výsledků každoročně sestavovaného žebříčku světové konkurenceschopnosti Mezinárodního institutu pro rozvoj managementu (IMD) se propadla včera o tři příčky. A setrvale klesá i v dalších podobných hodnoceních. Co je příčinou toho, že sice máme lepší startovací čáru než třeba Kazachstán, ale naše budoucnost bude zřejmě horší?

Nedůvěra podlamuje ekonomiku Důvody jsou v zásadě dva. Prvním je to, že hodnocení konkurenceschopnosti je založeno kromě tvrdých dat třeba o růstu HDP nebo inflaci také na dotazníkových šetřeních. Zpovídání, nejčastěji významní manažeři, ekonomové či experti z různých oborů, v nich odpovídají na otázky typu: jaká je míra korupce, jak se chovají úřady či jaká je morálka zaměstnanců firem. Když vidí společnost kolem sebe černě, postavení země v žebříčku se propadá. „Je to o vnímání, pokud nedokážete úspěch prodat, předběhnou nás země, které to umí,“ tvrdí ekonom Michal Mejstřík, který měl na starosti vypracování strategie konkurenceschopnosti v Národní ekonomické radě vlády a pomáhal se strategií ministerstvu průmyslu a obchodu.

Krátkodobě skutečně může jít jen o určité zkreslení. Ale vzhledem k tomu, že Česko se v obou nejvýznamnějších žebříčcích, tedy hodnocení IMD a Světového ekonomického fóra, propadá už třetí rok, půjde asi o hlubší problém.

„Podle manažerů u nás nejsou praktiky vhodné pro podnikání, nechováme se efektivně, zaměstnavatelé i zaměstnanci nemají postoje, které bychom očekávali. Souvisí to i s korupcí a obcházením pravidel,“ říká ekonom Vilém Semerák z institutu CERGE-EI, který se podílel na studii IMD. Myšlení manažerů se pak odráží ve skutečné ekonomice.

Z průzkumů poradenských firem a organizací zaměstnavatelů je zřejmé, že české podniky nemají po proběhlé finanční krizi v minulých letech nedostatek peněz. Ale nedůvěra v další vývoj ekonomiky je vede k tomu, že „sedí na penězích“ a odmítají investovat. Výkon ekonomiky klesá, a protože jde o jedno z měřítek konkurenceschopnosti, klesá i ta.

Souvisí s tím i fakt, že státní správa, která vytváří prostředí pro podnikání, je neefektivní. Ve své včerejší zprávě Evropská komise upozorňuje i na to, že se v Česku v současné situaci škrtá na státních výdajích plošně, aniž by se prováděly nutné reformy a bral se ohled na funkčnost úřadů nebo na nutné výdaje podporující hospodářský růst. Například výdaje na stavbu silnic a železnic.

Srážka s realitou Zároveň současná česká ekonomika narazila na své limity. „Dosavadní model založený na nízkých pracovních nákladech se již do značné míry vyčerpal, rozvojové ekonomiky nám konkurují daleko nižšími výrobními a mzdovými náklady,“ uvádí Veronika Forejtová, mluvčí ministerstva průmyslu a obchodu. Klesá příliv přímých zahraničních investic a složitějších výrob příliš nepřibývá. Mimo jiné kvůli tomu, že nutná vládní opatření na snížení schodků rozpočtu vedou k tomu, že se zvyšují daně, a pro podnikatele je tak Česká republika méně lákavá.

Zároveň neustálé změny ve vládních plánech na úspory a změny daní a odvodů vytvářejí

nejistotu pro občany i firmy. Stejně je tomu se změnami v dalších zákonech. K tomu se přidávají politické otřesy, kdy každých pár měsíců není jisté, jak dlouho ještě vydrží vláda.

„Podnikatelé si nám nejvíc stěžují na kvalitu státní správy a legislativní prostředí,“ uvádí Boris Dlouhý ze Svazu průmyslu a dopravy ČR. Jak důležité je to z hlediska konkurenceschopnosti, ukazuje pět zemí umístěných nejvýše na žebříčku IMD. Jde o tak rozdílné země jako Hongkong, USA, Švýcarsko, Singapur a Švédsko.

Jako jedny z hlavních faktorů, které způsobují atraktivnost právě jejich ekonomik, jsou uváděny stabilní právní a politické prostředí, snadnost podnikání a v případě Spojených států silný výzkum a vývoj.

Plány tu jsou Co s tím? „Podívejte se na Švédsko, stát je tam velmi efektivní, nejprve se diskutuje, co vlastně platit, zatímco u nás se začíná od chaotických škrtů,“ říká David Navrátil, hlavní ekonom České spořitelny. Chaotické změny zákonů však podle jeho slov nakonec přestanou a nastartované reformy mohou přinést Česku lepší ekonomickou kondici. Dalším krokem by pak mělo být omezení byrokracie, ulehčení zakládání podniků či vytvoření kvalitní sítě silnic a železnic. Všechno tohle na papíře obsahuje Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti, kterou vytvořilo ministerstvo průmyslu a obchodu a loni ji schválila vláda. Důležité ale je uvést vše do praxe, shodují se ekonomové. Jenže podobnou, byť ne tak konkrétní strategii schválila vláda už v roce 2005. A téměř nic se od té doby nestalo.